

סטלינגרד, קרב

(Stalingrad). קרב מכריע שהיה מפנה במלחמת-העולם השנייה והתנהל מאוגוסט 1942 עד ראשית פברואר 1943. במרכזו היתה העיר ס', השוכנת על הנהר וולגה (ב-1961 הוסב שמה לוולגוגרד (Volgograd)). שתי קבוצות ארמיות של הצבא הגרמני – קבוצת הארמיות 'B', בפיקודו של גנרל פדור פון בוק, ובה 71 דיוויזיות, וקבוצת הארמיות 'A', בפיקודו של פלדמרשל וילהלם ליסט, ובה 43 דיוויזיות, ניהלו בקיץ 1942 מתקפה גדולה בכיוון הנהר וולגה, במטרה ליצור תנאים לכיבוש הקוקז ואיזור הנפט של בקו (Baku), ולפרוץ דרך למזרח התיכון. הצלחת המיבצע היתה כרוכה בכיבוש העיר ס'. מול לחץ כבד של הגרמנים נסוג הצבא האדום, וב-12 בספטמבר 1942 הגיעו כוחות הארמייה השישית וארמיית השריון הרביעית של הצבא הגרמני לפרברי ס'. הכוחות שהגיעו לשם היו 18 דיוויזיות ו-600 טנקים, והם הסתייעו ב-500 מטוסים של הקורפוס הרביעי של חיל האוויר הגרמני. החל הקרב על ס' והוא ארך עד 2 בפברואר 1943.

הפיקוד של הצבא האדום החליט להגן על העיר בכול המחיר, וזאת כדי לשבש את התוכניות ההתקפיות של הגרמנים. ההגנה על העיר הוטלה על הארמייה ה-62, בפיקודו של הגנרל צ'ויקוב, והארמייה ה-64, בפיקודו של הגנרל מיכאיל שומילוב. הדיוויזיות הסובייטיות שהגנו על העיר ספגו אומנם אבידות כבדות ביותר, אבל הצליחו לבלום את התוקפים.

עד אמצע נובמבר הצליחו הגרמנים במחיר כבד לכבוש את רוב שכונות העיר ואף הגיעו בשלוש נקודות לשפת הוולגה, אך ההגנה הסובייטית לא נשברה. קרבות הבלימה המוצלחים אפשרו לצבא האדום לרכז כוחות גדולים להתקפת נגד, והיא החלה ב-19 בנובמבר 1942. מטרתה היתה כיתור הכוחות הגרמניים הלוחמים. את המיבצע הזה ניהלו שלוש חזיתות של הצבא האדום: חזית 'דרום-מערב', בפיקודו של גנרל ואטוטין, חזית 'דון', בפיקודו של גנרל רוקוסובסקי, וחזית 'סטלינגרד', בפיקודו של גנרל ירמנקו. בכוח הסובייטי כולו נמנו 15 ארמיות, מצויידות ב-1,400 טנקים ו-17,000 קני ארטילריה, שנהנו מסיוע של כ-1,250 מטוסים. כבר ב-23 בנובמבר הושלם כיתור הארמייה השישית וחלק מארמיית השריון הרביעית של הצבא הגרמני, ובהן 22 דיוויזיות שלהן כ-330,000 חיילים. השלב הבא היה קרב על חיסול הכוחות המכותרים, והוא ארך עד יום 2 בפברואר 1943, שבו נכנעו שרידי הכוחות הגרמניים המכותרים. בשבי הלכו 91,000 חיילים, וביניהם 20 גנרלים, ומפקדה של הארמייה השישית פאולוס, שכמה ימים לפני כניעתו העלהו היטלר לדרגת פלדמרשל.

התבוסה בס' השפיעה על גרמניה הנאצית, והוכרזו שם שלושה ימי אבל. הניצחון בקרב ס' שם קץ למסע הכיבושים של הצבא הגרמני במזרח, והוא נסוג מאז נסיגה מתמדת מערבה עד לכניעתה של גרמניה הנאצית.

הניצחון השפיע רבות להרמת כוח הקרב של החיילים הסובייטים, ונתן עידוד כביר לתנועות ההתנגדות והמרי בארצות הכבושות.